

УДК 811.111'25ГОГОЛЬ

Костенко Г. М.<sup>1</sup>, Подлесна А. В.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. ГФ-311м НУ «Запорізька політехніка»

### **ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДІВ «ВІЯ»**

**М. В. ГОГОЛЯ**

Як відомо, основою гоголівського тексту є оповідь. Манера оповіді будується на прагненні створити в літературному оповіданні ілюзію усного монологічного мовлення, що належить не автору, а оповідачу [1].

Поетика М. В. Гоголя ставала об'єктом вивчення від сучасників письменника до дослідників ХХІ століття. Творчість письменника настільки багатогранна, що його твори знаходили нове прочитання та інтерпретацію з

кожним наступним поколінням читачів. Повість «Вій», що вперше вийшла у збірці «Миргород», тривалий час сприймалася спрощено; у ній бачилося поєднання побуту з описом за фольклорними народними мотивами, а за радянських часів повість сприймалася як соціальна сатира.

Аналіз поезики повісті повинен включати як розгляд системи персонажів і художнього простору, так і цей символічний код, відбитий у численних деталях, здавалося б, другорядних, але які мають значення для розуміння творчого задуму М. В. Гоголя.

Враження розмовності, спонтанності, безпосередності оповідання створюється типовими для усної, живої мови особливостями. Насамперед, це певний порядок слів, особливі інтонаційні моделі, словосполучення та вирази, характерні для розмовної мови.

У гоголівському оповіданні постійно використовуються звернення, адресовані начебто слухачеві-співрозмовнику; не менш значущі у тексті Гоголя застереження, усічені мовні конструкції, наприклад, «зупинився дух перевести» – «*stopped to take breath*»; «струмент свій» – «*my tools*». Тут просторічна, скорочена, редукована форма неминуче замінена загальноприйнятною, літературною.

Цікавим видається переклад висловлювання «одному буде важко». Тут застосований прийом компенсації і такий аналог, який, не маючи функціональної відповідності оригіналу, несе в собі потрібне експресивне забарвлення завдяки своїй ритмічній структурі: «*it will be too heavy for one to carry*». Гоголівський оповідач вживає безліч експресивно забарвлених конструкцій – вступних слів, вигуків і вигуків: «покладемо» (*supposing*), «поки» (*till, until*), «куди» (*indeed, what next*).

Перекладачі зазвичай використовують близькі їм літературні одиниці, які відтворюють сенс оригіналу і лише певною мірою його коннотативне значення. Ми бачимо явне спрощення мови оригіналу, причому зберігається сенс фрагмента, загальне художнє враження втрачається. Тобто, замінюються стилістично забарвлені слова та звороти їх нейтральними аналогами.

В англійському й українському перекладах здебільшого використовуються загальноновживані висловлювання, які зберігають лише загальне значення просторіччя, не передаючи конотацію оригіналу. Для стилю Гоголя дуже характерним є використання нестандартної граматичної форми слова. У процесі невимушеного спілкування співрозмовники нерідко не відтворюють існуючі мови, а створюють їх, спираючись на продуктивні словотворчі моделі.

Насамперед у перекладі необхідно зберегти колорит розмовної мови, передати деталі невимушеного, безпосереднього спілкування. Наведемо приклад: «Чи не пора нам усіх цих повіс прошколоти гарненько...». Дієслово

– прошколити означає «провчити, дати урок». Прийом пояснення використовується при перекладі: *«to give a good lesson»*.

В особливій якості у повісті Гоголя виступають різноманітні фразеологічні звороти. У цьому звичні, літературно-книжкові висловлювання трапляються у тексті порівняно рідко. Разом з тим у повісті «Вій» ми зустрічаємо фразеологізми, які створюють уявлення про культуру, і ті, значення яких не завжди зрозумілі. При їх перекладі необхідно прагнути до збереження та передачі національного колориту, проте, якщо немає такої можливості, можна ними знехтувати, відобразивши при цьому семантику висловлювання.

У подібних випадках часто вдаються до прийому описового перекладу: «дати тривогу» – *«to give him a clout on the ear»*, «ходити на лід ковзатися» – *«to go skating on the ice»*, «провозити попа в решете» (тобто брехати на сповіді) – *«to tell a lie at confession»*. На жаль, такий спосіб перекладу навіть частково не відтворює експресію та стилістичне забарвлення виразів.

Отже, розглянувши приклади перекладу можна зробити висновок, що повість Гоголя «Вій» стилістично забарвлена та семантично обгрунтована. Від якості перекладу залежить і атмосфера переданої інформації. Чим краще перекладач знаходить відповідники, тим краще читач розуміє перекладений текст.

## **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Мацапура, В. И. Об индивидуальном стиле Гоголя и его характерных особенностях [Текст] / В. И. Мацапура // Русская литература. Исследования. – 2011. – Вып. 15. – С. 16–27.